

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9Co/367/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7115223222
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gizela Majerčák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7115223222.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Gizely Majerčák a členov senátu JUDr. Dany Popovičovej a JUDr. Táne Veščičikovej, v právnom spore žalobkyne: Q. X.Á., A., X. X, Z.. X.XX.XXXX, zastúpená advokátom JUDr. Pavel Piovarčí, Košice, Štúrova 20, proti žalovanému: X. A., A. XX, H. A. - H., Z.. X.XX.XXXX, zastúpený advokátom JUDr. Ján Garančovský, Košice, Kukučínova 19, o náhradu škody, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice I č. k. 15C/28/2016 - 260 z 18. apríla 2019

rozhodol:

M e n í rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku tak, že žalobu z a m i e t a .

Stranám sporu n e p r i z n á v a náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Predmetom konania na základe žaloby rodičov maloletej obete dopravnej nehody spôsobenej 19.5.2011 X. A., vodičom osobného motorového vozidla (ďalej aj len „žalovaný 1“) povinne zmluvne poisteného u poisťovateľa Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. boli (i) nárok na náhradu škody titulom pohrebného 703,68 € a (ii) nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch po 25 000 € pre každého zo žalobcov, na súde proti žalovanému 1 oba uplatnené 3.9.2015 a proti poisťovateľovi ako žalovanému 2 (ďalej len „žalovaný 2“ alebo len „poisťovateľ“) oba uplatnené 17.3.2017. Okresný súd Košice I ako súd prvej inštancie (ďalej len „okresný súd“ alebo aj len „súd“) rozsudkom označeným v záhlaví konanie o 336,10 € titulom pohrebného zastavil, žalovanému 1 uložil povinnosť žalobkyni zaplatiť 367,58 € titulom náhrady škody do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobu vo zvyšku tak ohľadom nároku na náhradu škody, ako aj ohľadom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v celom rozsahu, a to tak proti žalovanému 1, ako aj proti poisťovateľovi zamietol. Vychádzal zo zistenia, že v trestnom konaní pred Okresným súdom Košice II obžalovaný X. A. rozsudkom zo 4.9.2013 sp. zn. 5T 114/2011 bol uznaný vinným podľa §149 ods. 1 a 2 písm. a) a d) Trestného zákona, že dňa 19.5.2011 v čase od 20.38 hod. viedol motorové vozidlo značky X. XXX, M.: A. v ľavom jazdnom pruhu po ulici Č. J. V. A. v smere od Q. Z. P. A. Q. A., pričom v blízkosti križovatky s ulicou P. nedal prednosť chodcovi - mal. M. X., Z.. XX.XX.XXXX, A. vošiel a prechádzal cez riadne vyznačený priechod pre chodcov, následkom čoho toho zachytil predným pravým rohom vozidla, nakoľko s vozidlom premával nedovolenou rýchlosťou v rozmedzí 72 - 75 km/hod. v úseku, kde maximálna povolená rýchlosť je 50 km/hod., pričom chodec mal. M. X. pri dopravnej nehode utrpel zranenia nezlučiteľné so životom, následkom ktorých po dopravnej nehode zomrel. Poškodená žalobkyňa Q. X. s uplatneným nárokom na náhradu škody bola odkázaná na občianskoprávne konanie. Rozsudok vo výroku o vine bol potvrdený rozsudkom odvolacieho súdu č. k. 4T 121/2013 - 275 z 25.4.2014, vo výroku o škode nadobudol právoplatnosť dňom 4.9.2013.

2. Vec právne posúdil podľa §420, 442 ods. 1 a 2, 443 a 449 ods. 2 a 3 o. z. o náhrade škody a s prihliadnutím na žalovanými uplatnenú námietku premlčania zároveň aj podľa ustanovení §100 a nasl.

o. z. o premlčaní vrátane ustanovenia §112 o. z. o spočívání plynutia premlčacej doby pre uplatnenie práva veriteľa v danom prípade na súde v premlčacej dobe a riadneho pokračovania v začatom konaní. S odvolaním sa na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016 aj v prípade náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch aplikoval dvojročnú premlčaciu dobu podľa §106 ods. 1 a 2 o. z. a vychádzal zo skutočnosti, že obaja žalobcovia ako rodičia maloletej obete dopravnej nehody o škode sa dozvedeli 19.5.2011 (deň dopravnej nehody), pretože jej následkom bola smrť ich syna a v rovnaký deň im bolo známe aj to, kto im škodu spôsobil, keďže vedeli, kto bol vodičom. Mal zato, že nasledujúcim dňom, t. j. 20.5.2011 im preto v zmysle §106 o. z. začala plynúť subjektívna dvojročná premlčacia doba, ktorá uplynula 20.5.2013. Vzhľadom na to, že žalobcovia nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobou na súde proti žalovanému 1 uplatnili 3.9.2015 a proti poisťovateľovi až 17.3.2017 konštatoval, že sa tak stalo až po uplynutí premlčacej doby, pričom odvolávajúc sa na odôvodnenie rozsudku Okresného súdu Košice I sp. zn. 5T 114/2011 zo 4.9.2013 zároveň konštatoval, že v adhéznom konaní jedine žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu škody, konkrétne náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v rozsahu 100 000 €.

3. Na základe tohto zistenia a týchto úvah vo vzťahu k poisťovateľovi ako premlčané posúdil obidva žalobné nároky oboch žalobcov a oba nároky oboch žalobcov ako premlčané zamietol, a to nielen vo vzťahu k poisťovateľovi, ale aj vo vzťahu k žalovanému 1, okrem nároku žalobkyne na náhradu pohrebného v rozsahu 367,58 € vo vzťahu k tomuto žalovanému, ktorý s odôvodnením, že nebolo preukázané jeho premlčanie, považoval za jedine opodstatnený. V tejto súvislosti s poukazom na ustanovenie §112 o. z. konštatoval, že adhézne konanie v trestnom konaní skončilo právoplatnosťou výroku o náhrade škody, ktorým súd na pojednávaní 4.9.2013 žalobkyňu odkázal na občianskoprávne konanie, nasledujúcim dňom, t. j. 5.9.2013 jej začala plynúť premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobou na súde, ktorá preto uplynula 5.9.2015. Z dôvodu, že žalobkyňa žalobu o náhradu škody proti žalovanému 1 na súde podala 3.9.2015, uzavrel, že k tomu došlo v rámci plynutia subjektívnej premlčacej doby, a nejde preto o nárok premlčaný. Návrh žalovaného 1, aby súd posudzoval, aká doba uplynula od objektívnej skutočnosti, kedy k nehode došlo až po moment podania žaloby na súd, súd neakceptoval s odôvodnením, že „v nadväznosti na ustanovenie §185 ods. 1, 2 a 3 CSP dôkazy v tomto smere mal predložiť žalovaný, a nie súd“. Príčinnú súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného 1 a škodou mal daný vzhľadom na to, že k smrti syna žalobkyne došlo v dôsledku dopravnej nehody zavinenej žalovaným 1 a ten právoplatným rozhodnutím súdu bol odsúdený zo spáchania prečinu usmrteniu podľa §149 ods. 1, 2 písm. a) a písm. b) Tr. zák. Výšku škody mal preukázanú faktúrami č. 1110439 z 25.5.2011 (AVE plus, s.r.o.) na 359,68 € a č. 2424/11 z 25.5.2011 (Rekviem - pohrebné, cintorínske a kremačné služby, s.r.o.) na 343,99 €, t. j. spolu 703,67 €. Vzhľadom na to, že v dôsledku čiastočného plnenia poisťovateľa titulom pohrebného (336,10 €) došlo k čiastočnému zastaveniu konania pre späťvzatie žaloby, konštatoval opodstatnenosť nároku žalobkyne na náhradu škody v rozsahu rozdielu, t. j. 367,57 € a na jeho zaplatenie zaviazal žalovaného 1.

4. Stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal, rozhodujúc o ňom v zmysle §257 CSP. Dôvody hodné osobitného zreteľa videl v tom, že v konaní v prevažnej miere neúspešní žalobcovia pri dopravnej nehode zavinenej žalovaným vodičom stratili syna v mladom veku 9 rokov, vzhľadom na čo priznanie nároku na náhradu trov konania v prevažnej miere úspešným žalovaným by predstavovalo neprímeranú tvrdosť voči žalobcom.

5. Proti vyhovujúcemu výroku rozsudku žalovaný 1 podáva odvolanie. Rozsudok v napadnutom rozsahu považuje za nesprávny a navrhuje, aby odvolací súd rozsudok zmenil tak, že nárok žalobkyne na náhradu škody voči nemu zamietne ako nedôvodný v celom rozsahu. Odvolávajúc sa predovšetkým na zápisnicu o výsluchu poškodeného z 30.5.2011, ako aj na zápisnicu o hlavnom pojednávaní pred Okresným súdom Košice II v trestnej veci sp. zn. 5T 114/2011 a s poukazom na ustanovenie §46 ods. 3 Tr. por. proti rozsudku namieta, že nárok na náhradu škody, ktorý napadnutým rozsudkom žalobkyne bol priznaný, vzhľadom na to, že dopravná nehoda ako objektívna udalosť, od ktorej žalobkyňa odvodzuje svoj nárok na náhradu škody, nastala 19.5.2011, nemožno považovať za riadne a včas uplatnený v trestnom konaní, pretože žalobkyňa ako poškodená v tomto najneskôr do skončenia vyšetrovania neuviedla, z akých dôvodov a v akej výške si nárok na náhradu škody v trestnom konaní uplatňuje. Úvahy okresného súdu ohľadom spočívania lehôt počas adhézneho konania považuje preto za bezpredmetné, vyhodnotenie vykonaných dôkazov za nesprávne a za také označuje aj následné súdom vykonané právne posúdenie veci. Namieta, že žalobkyňa nárok na náhradu škody titulom pohrebného, ktorý napadnutým rozsudkom jej bol priznaný, voči žalovanému 1 uplatnila až žalobou na súd podanou

3.9.2015, evidentne teda až po uplynutí tak objektívnej, ako aj subjektívnej premlčacej doby ustanovenej v §106 o. z. Tvrdí, že všetky ním uvádzané skutočnosti vyplývajú z listinných dôkazov, ktoré sú súčasťou súdneho spisu, najmä pripojeného trestného spisu Okresného súdu Košice II, ktorého obsah súd prvej inštancie oboznámil na pojednávaní 22.5.2018. Vyznieva preto pre neho nepochopiteľné konštatovanie v 44. odseku odôvodnenia napadnutého rozsudku, že súd neakceptoval návrh žalovaného 1, aby posudzoval plynutie lehôt s odôvodnením, že dôkazy v tomto smere mal predložiť žalovaný, nie súd. Podľa odvolateľa pozornosť súdu zrejme ušlo, že všetky dôkazy pre posudzovanie danej otázky mal k dispozícii v konaní.

6. Nad rámec tejto svojej obrany súdu vytyka, že z napadnutého rozsudku vôbec nevyplýva, či sumy vyúčtované faktúrami zmienenými v 46. odseku jeho odôvodnenia žalobkyňa svojim veriteľom skutočne aj zaplatila, hoci žalobkyňa škoda mohla vzniknúť iba ich zaplatením, pričom žalobkyňa v konaní nepredložila žiadne dôkazy o ich úhrade, dokonca ani len netvrdila, že ich uhradila. Rozsudok v danom rozsahu odvolateľovi sa javí preto ako nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov.

7. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu poukazuje na to, že jej nárok na súde v adhéznom konaní v rámci trestného konania bol uplatnený riadne a včas, premlčacia doba v priebehu trestného konania vo vzťahu k výroku o náhrade škody preto spočívala a nemohlo dôjsť k jeho premlčaniu. Navrhuje preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. V celom rozsahu sa pritom stotožňuje s argumentáciou súdu prvej inštancie a odvolanie považuje za nesprávne.

8. Žalovaný 1 v replike k vyjadreniu žalobkyne poukazuje na to, že žalobkyňa neponúkla žiadne argumenty na vysvetlenie svojho stanoviska o spočívaní premlčacej doby, nijako nespochybnila ani nevyvrátila jeho aj v odvolaní podrobne vysvetlené námietky, prečo považuje rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti za nesprávny. Žalobkyňa rovnako nereagovala ani na ďalšiu jeho odvolaciu námietku, že z jej strany nebol preukázaný vznik škody. V celom rozsahu trvá preto na podanom odvolaní.

9. Žalobkyňa, zástupcovi ktorej replika odvolateľa bola doručená 6.11.2019, nevyužila svoje právo a k replike sa nevyjadřila. Žiadna zo strán vo veci ďalšie podanie neurobila.

10. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací po kladnom posúdení včasnosti a prípustnosti odvolania podaného stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania a tiež viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo www.katasterportal.ska dospel k záveru, že odvolanie je opodstatnené (§34 a 355 a nasl. CSP o odvolaní).

11. Odvolaním je napadnutý len vyhovujúci výrok rozsudku a závisiaci výrok o nároku na náhradu trov konania. Rozsudok vo zvyšku (zamietavé výroky, výrok o zastavení konania) nebol napadnutý odvolaním, nadobudol preto právoplatnosť a nemohol sa stať predmetom odvolacieho prieskumu.

12. Konanie vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými, ako aj vo vzťahu medzi žalobkyňou a poisťovateľom a tiež vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným 1 v rozsahu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch právoplatne skončilo, predmetom konania zostal len nárok na náhradu škody titulom pohrebného uplatnený žalobkyňou proti žalovanému ako vodičovi osobného motorového vozidla, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená, a to v rozsahu 367,58 €. Sporovými stranami v odvolacom konaní sú preto už len žalobkyňa Q. X. T. Ž. X. A..

13. Vychádzajúc z predpokladu, že žalobkyňa v rozsahu presahujúcom 336,10 € vôbec vznikla škoda titulom pohrebného, je správny záver súdu prvej inštancie o existencii príčinnej súvislosti medzi vznikom tejto škody a zavineným porušením právnej povinnosti žalovaného konštatovaným rozsudkom v trestnej veci sp. zn. 5T 114/2011. Nesprávny je však jeho právny záver o včasnom uplatnení nároku na náhradu tejto škody žalobou na súde. Neboli preto splnené podmienky na potvrdenie ani na zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu, odvolací súd ho musel preto zmeniť (§388 CSP).

14. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach 9.12.2020 o 9.35 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 215/II. posch. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku od 2.12.2020 boli zverejnené

na úradnej tabuli a tiež na webovej stránke odvolacieho súdu (§219 ods. 1 a 3 za použitia §378 ods. 1 CSP).

15. V zmysle §100 o. z.: (1) Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

16. Podľa §101 o. z.: Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

17. Podľa §106 o. z.: (1) Právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. (2) Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, kedy došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

18. V súvislosti s posudzovaním premlčania odvolací súd dáva za pravdu odvolateľovi, že v zmysle platnej hmotnoprávnej úpravy premlčania v Občianskom zákonníku po tom, čo dlžník sa premlčania dovoľá (uplatní námietku premlčania), je povinnosťou súdu v každom jednotlivom prípade, a to s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu posudzovať, či žalobou uplatnený nárok (nie) je premlčaný, pretože premlčané právo veriteľovi nemožno priznať. Nejde preto výlučne o dôkazné bremeno žalovaného, ktorý sa premlčania dovoľáva a okresný súd nesprávne sa držal tohto svojho právneho názoru vyjadreného v 44. odseku odôvodnenia napadnutého rozsudku.

19. Vychádzajúc z obsahu spisu Okresného súdu Košice II v trestnej veci sp. zn. 5 T 114/2011 nemožno mať síce pochybnosti o tom, že (i) adhézne konanie odsudzujúcim rozsudkom zo 4.9.2013 pre žalobkyňu skončilo právoplatnosťou výroku o náhrade škody, s ktorou žalobkyňa bola odkázaná na občianskoprávne konanie, niet však pochybností ani o tom, že (ii) žalobkyňa v adhéznom konaní do skončenia prípravného konania uplatnila nárok výlučne na náhradu nemajetkovej „citovej ujmy za stratu syna“ v rozsahu 100 000 €, ako to vykonaným dokazovaním aj správne zistil súd prvej inštancie, neuplatnila však nárok na náhradu nákladov spojených s pohrebom maloletého syna. Vzhľadom na túto skutočnosť je potrebné konštatovať, že právoplatný výrok trestného rozsudku odkázaním poškodenej matky maloletej obete dopravnej nehody s jej nárokom na náhradu škody na občianskoprávne konanie sa nevzťahuje na náhradu primeraných nákladov spojených s pohrebom, ale tento (ako vždy) sa týka len v adhéznom konaní uplatneného nároku na náhradu škody, v danom prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. To znamená, že nárok na náhradu primeraných nákladov spojených s pohrebom, ktoré v zmysle §449 ods. 2 o. z. sa uhrádzajú pri usmrtení, žalobkyňa proti žalovanému vodičovi osobného motorového vozidla, ktorý dopravnú nehodu spôsobil, uplatnila až podaním žaloby na súd 3.9.2015, t. j. až po uplynutí premlčacej doby (19.5.2013). Právo žalobkyne na náhradu pohrebných nákladov sa preto premlčalo, keďže sa nevykonalo v dobe ustanovenej v Občianskom zákonníku, pričom žalovaný ako dlžník sa premlčania dovoľával. Nebolo preto možné premlčané právo žalobkyne ako veriteľovi priznať. Z uvedeného dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku postupom podľa §388 CSP zmenil a žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol.

20. Hoci námietky odvolateľa aj ohľadom neunesenia dôkazného bremena žalobkyne ohľadom vzniku škody obstoja, pretože v konaní skutočne zostalo nepreukázaným, či faktúry, na základe ktorých došlo k uplatneniu nároku na náhradu škody, boli aj zaplatené, kto ich platil a v akom rozsahu, a nebolo ani zisťované, či náklady spojené s pohrebom prípadne (ne)boli uspokojené uhradením pohrebného poskytnutým podľa predpisov o nemocenskom poistení, hoci ide o hmotnoprávnu podmienku priznania uplatneného nároku (§449 ods. 2 o. z.), vzhľadom na premlčanie uplatneného nároku v celom rozsahu odvolací súd nepovažoval za hospodárne vykonávať ďalšie dokazovanie za účelom preukázania aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne vo vzťahu k ňou uplatnenému nároku na zaplatenie 367,58 € titulom primeraných nákladov spojených s pohrebom pri usmrtení syna pri dopravnej nehode z 19.5.2011.

21. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa §396 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Vychádzajúc z citovaného ustanovenia odvolací súd o trovách konania rozhodol podľa §257 CSP a úspešnému

žalovanému proti neúspešnej žalobkyni náhradu trov konania nepriznal. Dôvod na aplikáciu §257 CSP odvolací súd videl v danej veci, kde predmetom konania je nárok na náhradu škody spojenej s usmrtením maloletého syna žalobkyne v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej zavineným nedbanlivostným konaním žalovaného v dôsledku porušenia právnych predpisov vzťahujúcich sa na pravidlá cestnej premávky.

22. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

S výnimkou prípadov ustanovených v §429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní dovolateľ musí byť zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).